OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.
Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Region Halland

Gäller för: Region Halland

Tuberkulosscreening i Region Halland

Hitta i dokumentet

Syfte
Bakgrund
Latent tuberkulos
Screening för tuberkulos
Hälsodeklaration för screening av tuberkulos
Rekommendationer och flödesscheman
Smittspårning
Relaterade dokument, bilagor och länkar
Uppdaterat från föregående version
Bilaga 1: Hälsodeklaration
Bilaga 2: Stöd för bedömning av hälsodeklaration
Tabell 1. Åtgärd utifrån syfte med undersökningen
Bilaga 3: Flödesschema 1
Bilaga 4: Flödesschema 2

Syfte

Syftet är att övergripande beskriva flödet för screening för tuberkulos i Region Halland utifrån uppdaterade Rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos från Folkhälsomyndigheten 2022. Rutinen beskriver inte ansvarsfördelning eller hur arbetet genomförs i detalj på respektive enhet, men utgör en grund för verksamheternas egna rutiner.

Bakgrund

Tuberkulos är en av världens mest spridda infektionssjukdomar. Sjukdomen kan ha ett långvarigt förlopp, tiden från smitta till sjukdom kan variera från veckor upp till flera decennier, samtidigt som bara cirka tio procent av smittade utvecklar aktiv sjukdom. Fördröjd diagnos och behandling kan innebära allvarliga konsekvenser för individen samt en ökad risk för smittspridning.

De flesta som diagnostiseras med tuberkulos i Sverige har tidigare bott eller vistats en längre tid i länder där tuberkulos är mer vanligt förekommande. Förebyggande insatser och screening fokuserar därför på individer från dessa områden samt individer där andra faktorer innebär att de riskerar att bli allvarligt sjuka vid smitta.

Latent tuberkulos

Personer med tecken på aktiv tuberkulos remitteras till infektionsklinik för behandling och uppföljning. Personer med latent tuberkulos är smittade men har inte utvecklat sjukdom och är därför inte heller smittsamma. Av alla som smittas är det endast cirka 10 procent som insjuknar i aktiv tuberkulos. Det vanligaste är att insjuknandet då sker inom två år från smittotillfället. Ett fåtal utvecklar sjukdom långt senare. Risken att insjukna är större för barn/ungdomar och personer med nedsatt immunförsvar samt i samband med graviditet. För personer över 35 år är därför behandling av latent tuberkulos sällan aktuellt om inga andra riskfaktorer för allvarlig sjukdom föreligger.

Gäller för: Region Halland

Screening för tuberkulos

Hälsoundersökning för asylsökande och nyanlända
Alla som söker asyl i Sverige ska enligt lag erbjudas hälsoundersökning så snart det är möjligt. I Region Halland finns beslut om att även andra nyanlända erbjuds hälsoundersökning där screening avseende tuberkulos ingår. Se Hälsoundersökning – Asylsökande och nyanlända på Vårdgivarwebben.

Personer från länder med hög andel multiresistent tuberkulos (MDR-TB)
Några länder som har en tuberkulosincidens på mindre än 100/100 000, har ändå en hög andel MDR-TB (se Länder med hög risk för TB och hög andel MDR-TB — Folkhälsomyndigheten). Då rekommenderas att koncentrera provtagning med IGRA och/eller lungröntgen till de som vet att de haft kontakt med TB-fall (till exempel i familjen eller i sitt arbete) eller vistats i miljö med ökad risk för TB (till exempel fängelsevistelse eller flyktingläger). Även personer med annan sjukdom eller medicinering som påverkar immunförsvaret och ökar risken att insjukna i infektioner bör erbjudas screening.
Se bilaga 1-4 för hälsodeklaration, stöd för bedömning och flödesschema.

Screening för tuberkulos inför arbete eller studier i känslig miljö
Inför anställning eller praktik i vård och omsorg bör en screening för tuberkulos med hälsodeklaration genomföras. Utbildningsenheten ansvarar för att hälsodeklarationen genomförs men eventuell provtagning eller annan undersökning bekostas av Region Halland.

Hälsodeklaration för screening av tuberkulos

Screening mot tuberkulos, oavsett orsak, utgår från Hälsodeklaration avseende tuberkulos (Bilaga 1). Som stöd finns tillhörande dokument Stöd för bedömning av hälsodeklaration avseende tuberkulos (Bilaga 2) samt flödesschema som åskådliggör de olika stegen:

- Bilaga 3: Flödesschema 1 screening tuberkulos (asylsökande och nyanlända >35 år)
- Bilaga 4: Flödesschema 2 screening tuberkulos (asylsökande och nyanlända <35 år samt inför arbete/praktik inom vård och omsorg oavsett ålder samt screening av gravida på MVC oavsett ålder)

För vilka länder som är aktuella för screening, se Länder med hög risk för TB och hög andel MDR-TB — Folkhälsomyndigheten.

På Vårdgivarwebben under Behandlingsstöd – Smittskydd – Sjukdomar enligt smittskyddslagen – Tuberkulos finns information, länkar och dokument relaterade till screeningen.

Gäller för: Region Halland

Rekommendationer och flödesscheman

Rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten fokuserar på att finna individer med aktiv, smittsam tuberkulos samt individer som ingår i grupp med behandlingsindikation vid latent tuberkulos.

Anamnes

Individens anamnes är grunden för att utreda om personen kan ha exponerats för smitta, antingen genom känd kontakt med person som är sjuk i tuberkulos eller ursprung från ett område med hög incidens av tuberkulos alternativt längre tids vistelse i sådant område. Extra riskutsatta miljöer kan även vara krigsområden, flyktingläger och fängelser.

Lungröntgen

För att hitta aktiv tuberkulos bör lungröntgen användas i större utsträckning än tidigare rekommendationer gjort gällande. Det läggs i aktuella rekommendationer mindre fokus på att hitta individer med latent tuberkulos som är över 35 år och inte är gravida eller har andra riskfaktorer för svår sjukdom.

För att underlätta handläggningen finns Flödesschema för screening för tuberkulos som bilagor till denna rutin.

Smittspårning

Vid konstaterat fall av aktiv tuberkulos görs alltid en kartläggning av vilka individer som kan vara utsatta för smitta. I dessa situationer kan provtagning med IGRA fortsatt vara första åtgärden. En smittspårning kring aktuellt fall genomförs alltid i samråd med Infektionskliniken, Smittskydd och i vissa fall Vårdhygien.

Relaterade dokument, bilagor och länkar

- Länder med hög risk för TB och hög andel MDR-TB — Folkhälsomyndigheten
- BCG-vaccination till barn med familjeursprung i länder med ökad eller hög risk för tuberkulos — Folkhälsomyndigheten
- Rekommendationer för preventiva insatser mot tuberkulos - Folkhälsomyndigheten (2022)
- Vaccinering med BCG-vaccin för barn som tillhör riskgrupp – Region Halland
- Hälsoundersökning – Asylsökande och nyanlända – Region Halland
- Bilaga 1: Hälsodeklaration avseende tuberkulos
- Bilaga 2: Stöd för bedömning av hälsodeklaration avseende tuberkulos
- Bilaga 3: Flödesschema 1 screening tuberkulos - asylsökande och nyanlända >35 år
- Bilaga 4: Flödesschema 2 screening tuberkulos - asylsökande och nyanlända <35, inför arbete/praktik inom vård och omsorg oavsett ålder samt screening av gravida på MVC oavsett ålder.

Uppdaterat från föregående version

2026-02-13 Uppdatering länkar

Gäller för: Region Halland

Bilaga 1: Hälsodeklaration

Tuberkulos: Hälsodeklaration

Hälsodeklarationen används vid screening för tuberkulos.

Datum:	LMA-nummer och födelsedata*:
Namn:	Språk*:
Personnummer/reservnummer:	**Telefonnummer:**

*Asyl/nyanlända

1. Har du ett eller flera av följande symtom?
❑❑Långvarig hosta (mer än tre veckor)?
❑❑Feberperioder?
❑❑Avmagring (mer än 5 kg på 6 månader)?
❑❑Nattliga svettningar?
❑❑Nej, jag har inget av ovanstående symtom.

Ev. kommentar:

_____

2. Har du själv haft tuberkulos?
❑❑Ja ❑❑Nej ❑❑Vet inte
Om Ja, när?

_____

3. Har någon av dina anhöriga eller annan nära kontakt haft tuberkulos?
❑❑Ja ❑❑Nej ❑❑Vet inte
Om Ja, vem och när?

_____

4. Är du född utanför Sverige?
❑❑Ja ❑❑Nej

Om Ja, var?

_____

5. Har du under de senaste fem åren vistats mer än tre månader i ett land utanför Västeuropa, Nordamerika eller Australien?
❑❑Ja ❑❑Nej

Om Ja, var?

_____

Gäller för: Region Halland

Bilaga 2: Stöd för bedömning av hälsodeklaration

Tuberkulos: Stöd för bedömning av hälsodeklaration

Hälsodeklarationen används vid screening för tuberkulos. Detta dokument är till hjälp vid bedömning av hälsodeklarationen.

Syftet med hälsodeklarationen är att undersöka om personen har symtom på tuberkulos eller kan tolkas som exponerad. Personer med symtom på tuberkulos ska snarast utredas. Personer som inte har symtom men som kan vara exponerade för tuberkulos ska följas upp utifrån flödesschema beroende på underliggande riskfaktorer, ålder eller orsak till undersökning. Se tabell sist i dokumentet.

Fråga 1:

Har du ett eller flera av följande symtom?

Åtgärd: Om något eller några symtom; snar utredning med läkarbedömning.

Fråga 2–3:

Har du själv haft tuberkulos?
Har någon nära anhörig eller annan nära kontakt till dig haft tuberkulos eller kontrollerats på grund av misstänkt tuberkulos de senaste fem åren? Om Ja, vem och när?

Om JA på någon av dessa frågor, bedöms index vara **exponerad**.

Åtgärd utifrån syfte med undersökningen, se Tabell 1.

Fråga 4–5:

Är du född utanför Sverige? Har du under de senaste fem åren vistats mer än tre månader i ett land utanför Västeuropa, Nordamerika eller Australien? Om JA, var och hur länge?

- **Om JA** på någon av frågorna, och ursprung eller vistelse gäller land med **hög risk*** för tuberkulos, tolkas personen som **exponerad**.

- **Om JA** på någon av frågorna, och ursprung eller vistelse gäller land med **hög andel MDR-TB*** **OCH** något av nedanstående, tolkas personen som **exponerad**:

  -känd exponering
  -vistelse i fängelse eller flyktingläger

-immunsuppression (till exempel behandling, graviditet, hiv)

* Länder med hög risk för TB och hög andel MDR-TB — Folkhälsomyndigheten

Åtgärd utifrån syfte med undersökningen, se Tabell 1.

Tabell 1. Åtgärd utifrån syfte med undersökningen

Följ det flödesschema som stämmer bäst utifrån syfte med undersökningen och eventuellt ålder:

Asylsökande/Nyanlända	
Exponerad person >35 år	Flödesschema 1
Exponerad person ≤35 år	Flödesschema 2
Exponerad gravid oavsett ålder	Flödesschema 2
Inför arbete/praktik i vård och omsorg	
Exponerad person oavsett ålder	Flödesschema 2

Region Halland

Bilaga 3: Flödesschema 1

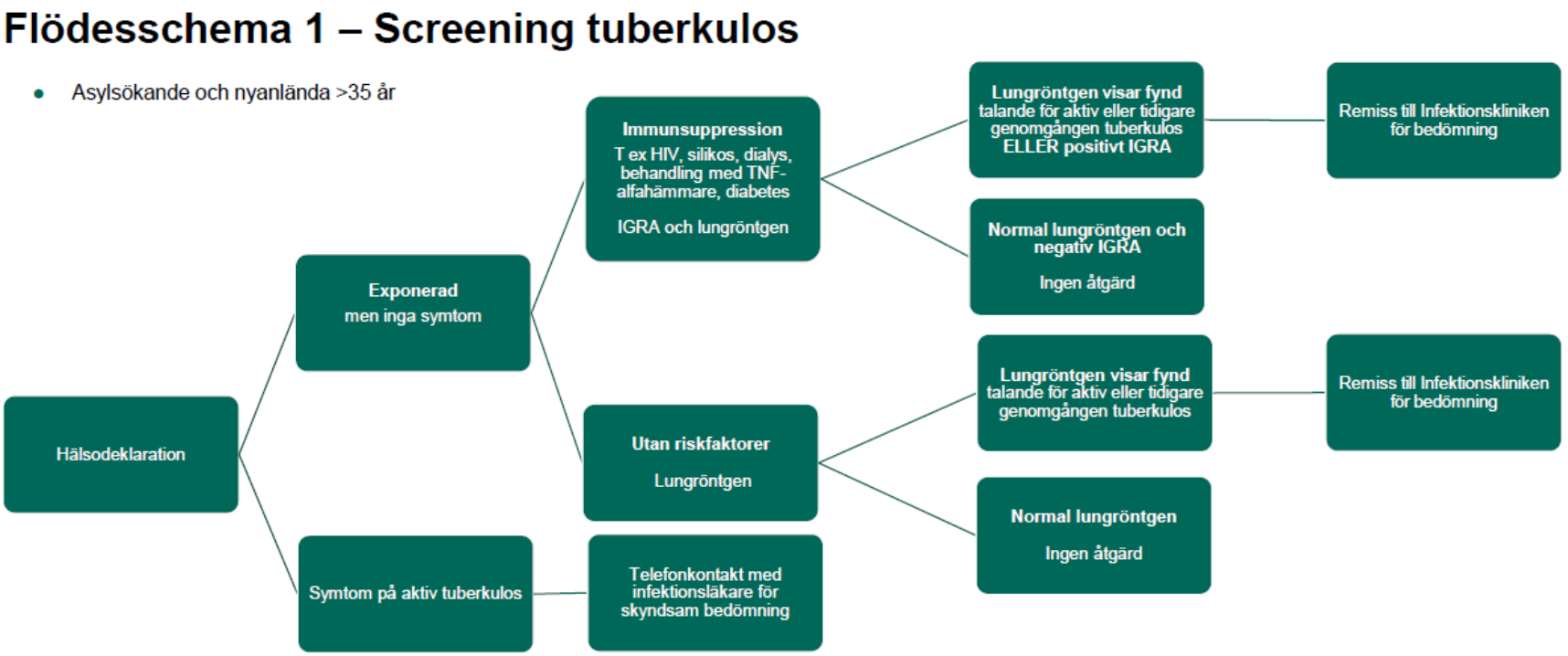

Region Halland
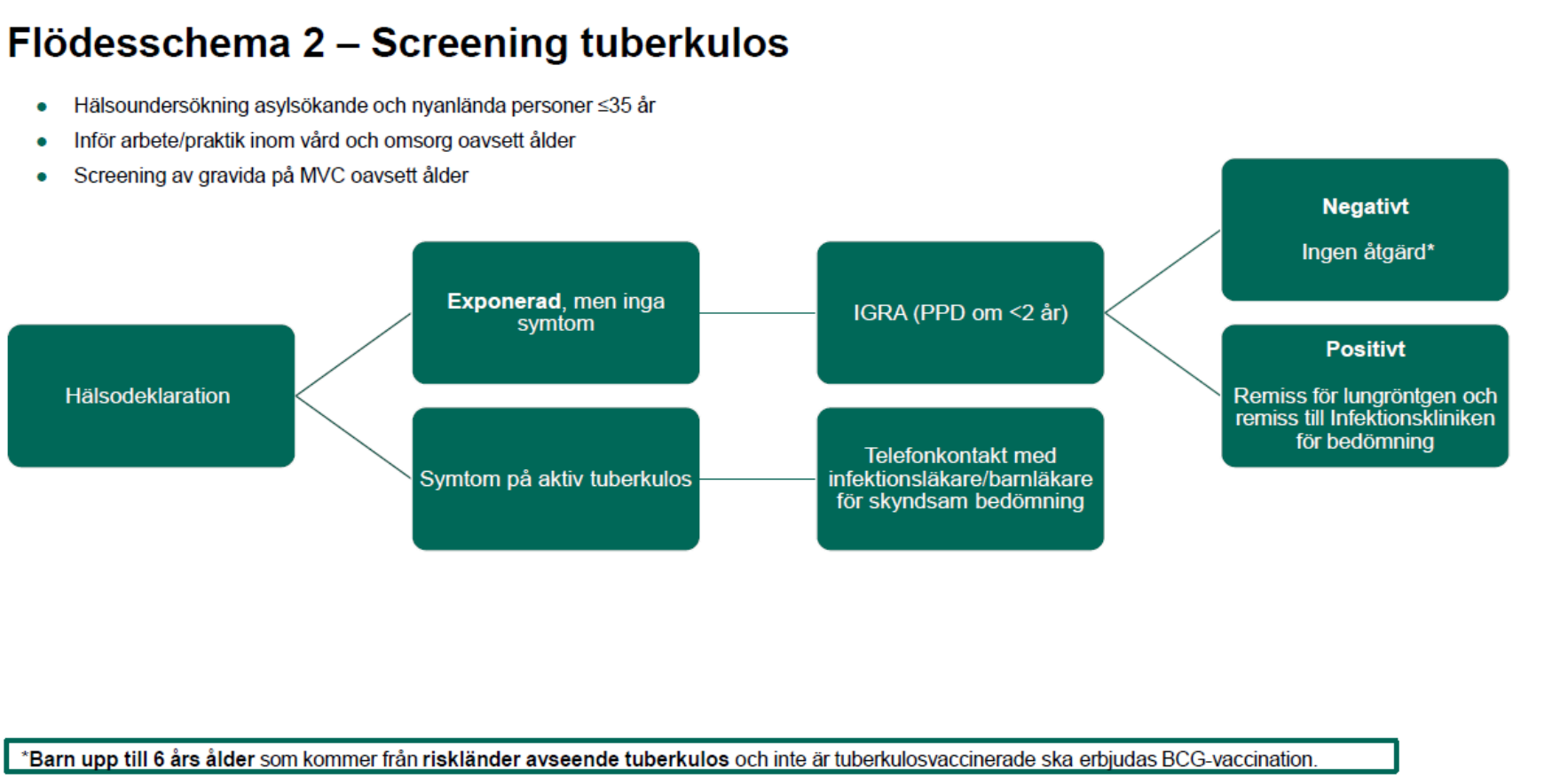
Bilaga 4: Flödesschema 2